

ת"פ 32316/10/19 - מדינת ישראל נגד ע.צ.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 32316-10-19 מדינת ישראל נ' צ'

בפני כבוד השופט עמית מיכלס

בעניין: המאשימה

מדינת ישראל

נגד

הנאשם

ע.צ.

בשם המאשימה: עו"ד מאיה אשכנזי

בשם הנאשם: עו"ד יוסי בוקר

גזר דין

1. הנאשם הורשע בהכרעת דין מפורטת, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה שעניינה חבלה חמורה, לפי סעיף 333 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: החוק).
2. מממצאי הכרעת הדין עולה כי בלילה שבין 12.10.2019 ל-13.10.2019 בילה הנאשם במועדון "-----" ב----- -- ביחד עם בת זוגו א' ועם כמה מחבריו. באותה עת בילה במועדון גם א.א (להלן: המתלונן). בשלב מסוים הציע המתלונן לא' משקה אלכוהולי וזו סירבה והתרחקה מהמתלונן ביחד עם הנאשם. בהמשך, קרא המתלונן לנאשם אליו וקילל אותו והנאשם התרחק ממנו. לאחר זמן מה שב וסימן המתלונן לנאשם שייגש אליו. משניגש הנאשם, אחז המתלונן בעורפו של הנאשם באמצעות ידו ובתגובה הדף הנאשם את המתלונן, הכה בידו, הסיט אותה ודחף אותו כך שהמתלונן נפל ארצה מכיסא הבר עליו ישב ובעודו שוכב על הרצפה בעט הנאשם בראשו מספר בעיטות ועזב את המועדון. כתוצאה ממעשי הנאשם נגרמו למתלונן חבלת ראש, דימום סאבדוראלי ושברים במספר מקומות בפנים. המתלונן פונה לבית החולים ללא הכרה כשהוא מורדם ומונשם ונזקק לטיפול רפואי, לרבות אשפוז.

ראיות ותמצית טיעוני הצדדים לעונש

3. שני עדים העידו מטעם ההגנה לזכות הנאשם.

העד הראשון, מר א.מ, מפקד צוות של הנאשם ב-----, ציין שהנאשם שימש כ----- ותיארו כי ימינו, בחור רציני, אחראי, מקצועי ואהוד על חבריו. א' שיתף בחוויות הממחישות את אופיו של הנאשם כמתואר לעיל, ובין היתר סיפר כי לאור אופיו המנהיגותי בחר בנאשם לקבל את פניהם של טירונים חדשים ליחידה ולחנך אותם.

העד השני, מר מ.ד, חבר קרוב של אחיו של הנאשם, מסר כי הנאשם גדל איתו והוא כבן משפחה עבורו. לדבריו, הנאשם מהווה "בורג משמעותי" בשתי ----- שבבעלותו ובבעלות אחיו של הנאשם, והוא מפקיד בידיו בלי להסס את מפתחות העסק "וכל הדברים שחשובים לו". עוד הוסיף שהנאשם הוא אדם נעים הליכות ושירותי שתמיד נעים לשהות במחיצתו, ה"בן אדם הכי לא אלים שקיים במדינה". לאור האמור, ביקש ד' לאפשר לנאשם להמשיך בחייו למרות הטעות שעשה. במהלך עדותו הציג דובין מכתב (טל"ה/1) שלפיו ככל שהנאשם יורשע, אזי הוא לא יוכל להמשיך לעבוד בתפקידו ברשת המדוברת, כיוון שלדבריו "נרצה לעשות עסקים עם אנשים שאנחנו סומכים עליהם ומרגישים שאנחנו יכולים להמשיך לעבוד איתם". בהמשך, לשאלת המאשימה, הבהיר העד שכוונתו היא לכך שאם הנאשם יורשע ויקבל עונש, הדבר ימנע ממנו להמשיך לעבוד ולהתפנות לתפקידו בעסק מפאת תובענותיו.

עוד הוגשו מטעם הנאשם "תעודת הסמכת -----" (טל"ה/2) ותלושי משכורת מעבודתו הנוכחית (טל"ה/3).

4. ב"כ המאשימה עמדה על הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשי הנאשם, על נסיבות ביצוע העבירה ובפרט על הנזק החמור שהסב הנאשם למתלונן, אשר עד היום אינו עובד, סובל מאפילפסיה וליקוי בשמיעה בעקבות האירוע וחי מקצבת נכות שהוערכה בשיעור של 100% (נכות זמנית). הוטעם כי לא בכדי נקבע בצד העבירה של חבלה חמורה עונש מאסר בן 7 שנים אלא בשל חומרתה הרבה. בהפנותה לפסיקה, עתרה התובעת לקבוע מתחם ענישה הולם הנע בין 18 לבין 36 חודשי מאסר, והוסיפה שבמקרה שלפנינו אין כל הצדקה לחרוג ממנו.

אשר לעונש בתוך המתחם, ציינה התובעת שהנאשם לא נטל אחריות על מעשיו, בחר בגישה קורבנית ולא הביע כל אמפתיה כלפי המתלונן. כן טענה כי האירוע יכול היה להסתיים באופן חמור בהרבה, בתוצאות הרוח אסון של ממש. לאור האמור, ביקשה להעדיף את שיקולי ההרתעה והגמול ולהשית על הנאשם עונש מאסר של ממש בתחתית מתחם הענישה, זאת לצד מאסר מותנה ופיצוי משמעותי למתלונן, בשים לב לפגיעות שנגרמו לו.

5. מנגד, ביקש ב"כ הנאשם להימנע מהרשעת הנאשם ולהסתפק בענישה של 400-500 שעות של"צ, כאשר לצורך כך ביקש להפנות את הנאשם לשירות המבחן. הסנגור טען כי באירוע "לא עלו היבטים של כעסים, רתיחה, או אדם שלוח רסן שפעל מכוח זה" וציין שהנאשם פעל לבדו וללא שימוש בחפץ כלשהו, להבדיל מהמקרים שנדונו בפסקי הדין אליהם הפנתה המאשימה. לדבריו, "לזכותו של הנאשם, אין הכרות בינו לבין המתלונן", האירוע "לא בא מתוך ריב" ולא קדם לו תכנון מוקדם, אלא שמדובר באירוע שנבע מתוך שיקול דעת מוטעה שקשור בכך שהנאשם נלחץ מהסיטואציה, "במועדון לילה חשוך, צפוף", לאחר שהמתלונן קרא לנאשם בשתי הזדמנויות והנאשם ניסה להימנע מקונפליקט. הגם שבמסגרת הכרעת הדין נדחתה טענת הנאשם להגנה עצמית, טען הסנגור כי לפני שהותקף, תקף המתלונן בעצמו את הנאשם בכך שאחז בצווארו באופן פסול. על כך הוסיף שהמתלונן הטריד נשים בליל האירוע בעודו שרוי בגילופין, לאחר ששתה כמויות גדולות מאוד של בירה. ב"כ הנאשם טען כי הגם שהנאשם כפר באשמה ועודנו כופר בה, הרי שהוא נטל אחריות למעשיו מההתחלה וללא הסגיר עצמו למשטרה ומסר את כל "השלד של התיק", לרבות

העובדה שבעט במתלון, לא היה מורשע בעבירה שכן למשטרה לא הייתה דרך לפענח את המקרה. הסנגור ביקש להתחשב באמור לקולא על מנת לעודד אחרים לנהוג כמו הנאשם, בדרך "נורמטיבית, טובה וישרה". אשר לנזקים שנגרמו למתלון, ציין הסנגור שעל אף שהמתלון הגיש "מסמכים" הרי שלא הוגש תסקיר נפגע עבירה לאישוש דבריו. יתרה מכך, נטען כי נזקיו של המתלון וגובה הפיצוי מקומם להידון במסגרת תביעת הנזיקין, אשר סביר שתוגש בהמשך.

בכל הנוגע לנסיבותיו האישיות של הנאשם, נטען שבעת ביצוע העבירה היה הנאשם כבן 21, בגיר צעיר ששירת שירות קבע בצה"ל כלוחם ומדריך ובעקבות מעורבותו בתיק זה "פוטר מהצבא" ונאלץ לסלול לעצמו מסלול חיים חלופי. למרות זאת, שמר הנאשם לאורך הזמן על רציפות תעסוקתית. נטען כי מדובר באדם נורמטיבי, שאינו קשור לחברה שולית, אינו בעל רקע התמכרותי וללא בעיית שליטה בכעסים, אדם שניתן לסמוך עליו כפי שעולה מעדויות האופי בעניינו. עוד נטען שעל אף שהנאשם ניהל הוכחות, מה שהביא להימשכות ההליך משך שנתיים וחצי, הרי שחלק ניכר מתקופה זו, שהה בתנאים מגבילים, עליהם שמר באדיקות ומאז ועד היום לא נפתחו נגדו תיקים חדשים; הנאשם הפיק לקחים בעקבות מעורבותו בעבירה. בשים לב לכלל הנסיבות האישיות, נטען שהסיכוי להישנות עבירות דומות הוא אפסי ולעומת זאת סיכויי השיקום גבוהים מאוד.

לחילופין, ככל שבקשת הנאשם לקבלת תסקיר ולביטול ההרשעה תידחה, עתר ב"כ הנאשם לקביעת מתחם ענישה הולם הנע בין "מאסר על תנאי ומספר חודשים בודדים בעבודות שירות" לבין 18 חודשי מאסר, וביקש למקם את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם. לצורך כך ביקש להפנות את הנאשם לממונה על עבודות השירות.

6. הנאשם ניצל את זכות המילה האחרונה והביע צער על הפציעות שנגרמו למתלון, אולם הוסיף כי לא הייתה לו כל כוונה לגרום להן, אלא שחש בסכנה ופעל מתוך "אינסטינקט". הנאשם הוסיף ש"מאוד מאוד ישמח" אם בתור עונש יתאפשר לו לעזור ולתרום לקהילה מכישוריו.

סוגיית ביטול ההרשעה

7. להווי ידוע לכל שביטול הרשעה מהווה חריג לכלל הרווח, שלפיו מקום בו הוכחה אשמתו של אדם, יסתיים ההליך הפלילי בתוצאה של הרשעה בדיון. גם הטעמים לכלל זה מוכרים, ובהם הצורך להעביר מסר של הרתעת היחיד והרבים, לשקף את הפסול שבמעשה בעיני החברה, ולאפשר הטלת עונש מרתיע במידת הצורך. עוד נקבע שביטול ההרשעה יתאפשר רק "במקרים יוצאי דופן, שבהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מההרשעה, לבין חומרתה של העבירה" (ההדגשות הוספו - ע.מ.) [ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (21.8.1997) (להלן: הלכת כתב)]. אף התנאים המצטברים המאפשרים את ביטול ההרשעה ידועים ומוכרים: האחד - סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה נוספים, והשני - הוכחת פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, כאשר הדרישה בפסיקה היא להוכחת קיומו של נזק קונקרטי שייגרם כתוצאה מההרשעה.

אשר לטיב הדרישה לקיומו של נזק קונקרטי, נקבע ש"אין די בהצגת הסכם עבודה, לפיו הרשעה בפלילים עשויה להשליך על תעסוקתו העתידית של המבקש" [רע"פ 7224/04 פרנסקי נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 (10.11.2014)]. דברים ברוח זו נקבעו גם ברע"פ 9118/2012 פריגין נ' מדינת ישראל (1.1.2013), שם הודגש שלא ניתן לבסס את טענת הפגיעה הקונקרטית בדרך של העלאת אפשרויות תיאורטיות עתידיות [וראו גם: רע"פ 5018/18 בוזגלו נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (21.10.2018); רע"פ 3589/14 לוזון נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (10.6.2014); רע"פ 1097/18 בצלאל נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (18.4.2018); רע"פ 1454/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (4.3.2021)].

8. בשים לב לכללים אלו, מצאתי שיש לדחות את עתירת הנאשם לביטול הרשעתו על הסף. עסקינן בעבירת אלימות אשר נסיבות ביצועה ותוצאותיה חמורות ביותר, ומכאן שביטול ההרשעה יפגע באופן משמעותי בשיקולי הגמול וההרתעה. בבחינת הרבה למעלה מן הצורך אוסיף שהנאשם לא הצביע על פגיעה כלשהי, לא כל שכן פגיעה חמורה, בשיקומו ככל שיורשע. המכתב שהוצג (טל"ה/1) הוא בבחינת לעג לרש והוא רחוק מלענות על דרישות הפסיקה להוכחת קיומו של נזק קונקרטי בשיקום. מעבר לעובדה שמדובר במכתב קצרצר, לאקוני ולא מנומק, הרי שפגיעה תעסוקתית אינה ייחודית למקרה שבפנינו. ואם לא די בכל אלו, הרי שבניגוד לדברי בא כוחו, מדובר בנאשם שלא נטל אחריות למעשיו וממילא לא עבר כל הליך שיקומי המצדיק סטייה מן הכלל.

להשלמת התמונה אציין שלא הוגש מטעם ב"כ הנאשם ולו תקדים אחד להליך פלילי שהסתיים בנסיבות דומות או קרובות למקרה שלפנינו בביטול הרשעת הנאשם. בנסיבות הללו, ובהיותה מנותקת מהמציאות המשפטית, מוטב היה לה לטענה לולא נטענה משנטענה.

קביעת מתחם העונש ההולם

9. קביעת מתחם העונש ההולם לאירוע הפלילי נעשית בהתאם לעיקרון ההלימה, היינו, קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. לשם קביעת מתחם הענישה ההולם, בהתאם לעקרון זה, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

הערכים המוגנים שנפגעו ונסיבות ביצוע העבירה

10. הצדדים אינם חלוקים על הערכים המוגנים בהם פגע הנאשם, ובהם הגנה על ביטחונם של אדם וזכותו לשלמות גופו, לבריאותו הפיזית והנפשית וכן לכבודו.

כפי שנקבע לא אחת, עבירות האלימות הן מהחמורות שבעבירות, בהינתן שהן מערערות את ביטחונם האישי של אזרחי המדינה ותושביה [ע"פ 1985/18 אביטן נ' מדינת ישראל (21.6.2018)]. החומרה היתרה הגלומה בעבירות אלימות והצורך בהרתעה מפני ביצוען, באה לידי ביטוי בפסיקה עקבית של בית המשפט העליון, וניתן אף לומר שניכרת מגמה ברורה בפסיקה של החמרה בענישה בעבירות אלימות בכלל, ובעבירות בהן נגרמת חבלה חמורה בפרט [ע"פ 799/19 צ'קול נ' מדינת ישראל (18.7.2019); ע"פ 8381/17 איכילוב נ' מדינת ישראל (24.4.2018); ע"פ 8420/19 בורגרקאר נ' מדינת ישראל (18.2.2020)]. על תופעת האלימות כתופעה "חוצת גבולות" ומגזרים עמד בית המשפט העליון בע"פ 7555/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (18.7.2012), כאשר על אף שהדברים נאמרו לפני כמעט עשור, דומה שכוחם יפה גם לימינו אנו, ואולי אף ביתר שאת:

"יש להילחם באלימות שפשטה בחברה הישראלית על כל צורותיה וגווניה, אם בתוך המשפחה ואם מחוצה לה, אם בקרב בני נוער ואם בקרב מבוגרים. נגע האלימות הינו רעה חולה שיש לבערה מן היסוד, ומן הראוי כי ידע כל איש ותדע כל אישה כי אם יבחרו בדרך האלימות ייטו בתי המשפט להשתית עליהם עונשי מאסר משמעותיים ומרתיעים מאחורי סורג ובריח".

נימוק נוסף להחמרת הענישה נובע מהצורך להילחם באלימות הננקטת מעת לעת במועדונים, ההופכים לא אחת ממקום של בילוי והנאה לזירת קרב ולמקום פורקן לפרצי אלימות של חלק מהמבלים.

11. כאמור, נסיבות ביצוע העבירה חמורות, ותוצאותיה קשות. בתגובה לכך שהמתלון אחז בעורפו, לא הסתפק הנאשם בכך שהפילו ארצה מכיסא הבר עליו ישב, אלא שבעוד המתלון שרוע על הרצפה, ואינו מהווה עוד איום או סכנה עבורו, תקף אותו באלימות משתלחת וחסרת רסן במספר בעיטות (בין שתיים לארבע בעיטות כפי שנקבע בהכרעת הדין), לכיוון ראשו, איבר רגיש שפגיעה בו עלולה להוביל לתוצאות קשות. ואכן, למתלון נגרמו חבלות חמורות, הוא הובהל לבית החולים כשהוא מורדם ומונשם, שם היה מאושפז במשך 9 ימים. למתלון נגרמו מספר שברים בפניו, שהצריכו ניתוח, מהמסמכים שהוגשו עולה כי בעקבות האירוע סבל לראשונה בחייו מפרקוסי אפילפסיה, שמיעתו באוזן ימין ירדה ל-20%, הוא סובל מכאבי ראש וסחרחורות מתמשכים ובירידה בחוש הטעם והריח. עוד עולה מהמסמכים כי בעקבות פגיעותיו נקבעה למתלון נכות זמנית בשיעור של 50% ודרגת אי כושר השתכרות בשיעור של 100%, וזאת עד ליום 30.9.2021 (ת/1 - ת/3). דומה שפגיעות אלו יסיפו וילוו את המתלון עוד שנים רבות.

גם אם אין מדובר באירוע אלימות מתוכנן מראש, הרי שהיה ביכולתו של הנאשם למנוע אותו או לחדול ממעשיו במספר נקודות במהלכו. כך, יכול היה הנאשם לא לגשת אל מתלון בפעם השנייה שהמתלון קרא לו; ככל שאכן חש סכנה (טענה אותה מצאתי לדחות), יכול היה הנאשם להזהיק את המאבטחים במקום או את המשטרה, או לעזוב את המקום; גם אם הפיל את המתלון מהכיסא (המעשה היחיד בו ניתן להכיר כמעשה שנעשה כ"תגובה אינסטינקטיבית"), יכול היה הנאשם להימנע מלבעוט בו; ואם כבר בעט בו, יכול היה להסתפק בבעיטה אחת בלבד, לא חזקה ולא לכיוון ראשו של המתלון. בכל אלו כשל הנאשם. לפיכך, לא ניתן לקבל את טענת ב"כ הנאשם שלפיה מעשי הנאשם כמכלול היו "תגובה אינסטינקטיבית" למעשי המתלון, וודאי שאין להשלים עם התגובה האלימה בה בחר לנקוט.

מדיניות הענישה הנוהגת

12. ב"כ המאשימה הפנתה לדוגמאות מהפסיקה, שבחלקן כלולים סעיפי אישום מחמירים יותר של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, בשל שימוש שנעשה בנשק קר, ובחלקן דובר בעבירות מתוכננות, זאת בשונה מעניינו. לצד זאת, הוגשו מספר פסקי דין העוסקים במקרים בהם ננקטה אלימות שלא אופיינה בתכנון מוקדם, כאשר בחלקם נגרמו למתלוננים נזקים קלים מהנזק שנגרם למתלון בעניינו. אשר על כן ישמשו הדוגמאות כאמת מידה בלבד לקביעת המתחם העונשי.

א. בע"פ 1985/18 אביטן נ' מדינת ישראל (21.6.2018) דחה בית המשפט העליון ערעור על חומרת עונשו של נאשם עליו נגזר עונש מאסר בן 32 חודשים לאחר שהורשע על יסוד הודאתו בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. בתוך כך אושר גם מתחם הענישה שנקבע בבית המשפט המחוזי הנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר. על פי עובדות המקרה, בין הנאשם לבין המתלון, שהיו בקשר חברי, נתגלעה מחלוקת. על רקע זה כאשר יצא המתלון מחנות נוחות, הלם הנאשם בראשו באמצעות מגב שאותו מצא בתחנת הדלק והמשיך להלום בו בכל חלקי גופו, עד אשר עובדת המקום הפרידה ביניהם. המתלון אושפז, ונזקק לניתוח ברגלו בשל שבר ריסוק בשוק. כן נגרמו לו חבלות רבות בראשו והוא נזקק לשני תפרים וסיכות בראשו.

ב. בע"פ 379/15 אגינצ'ה לוי נ' מדינת ישראל (26.7.2015) נדחה ערעורו של נאשם, בעל עבר פלילי קודם בעבירות אלימות, שהורשע על יסוד הודאתו בעבירה של חבלה חמורה ונדון, בין היתר, לעונש של 30 חודשי מאסר בפועל ופיצוי בסך 10,000 ₪. על פי עובדות המקרה במהלך ויכוח בין הנאשם לבין המתלון, הטיח הנאשם בחוזקה בקבוק בירה בפניו של המתלון. כתוצאה מהמתאר המתלון נותח ואושפז בבית חולים. אושר מתחם הענישה שנקבע בבית המשפט המחוזי, הנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר בפועל.

ג. בע"פ 7475/14 מהדי נ' מדינת ישראל (25.12.2014) (להלן: עניין מהדי) נדון עניינו של נאשם שהורשע על יסוד הודאתו בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. באותו מקרה, על רקע סכסוך בדרך, יצא הנאשם מרכבו, דחף את המתלונן ובהמשך היכה אותו באמצעות כלי עבודה ממתכת. כתוצאה ממעשיו של המערער, נשברו למתלונן שלוש שיניים ונגרם לו חתך בשפתו העליונה שלצורך איחוי נדרשו תשעה תפרים. בבית המשפט המחוזי נקבע מתחם ענישה רחב באופן יחסי, הנע בין שנה לבין 4 שנות מאסר, ועל הנאשם הוטל עונש של 24 חודשי מאסר בפועל. במסגרת הערעור הופחת עונשו של הנאשם והועמד על 20 חודשי מאסר, זאת בשל השיהוי הניכר של יותר משנתיים וחצי שחלף ממועד ביצוע העבירה ועד להגשת כתב אישום, ובהינתן פרק הזמן של יותר מארבע וחצי שנים עד למתן גזר הדין.

ד. בע"פ 759/16 ג'בארין נ' מדינת ישראל (13.6.2016) נדחה ערעורו של נאשם, נעדר עבר פלילי, שהורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירה של חבלה בנסיבות מחמירות ונדון ל-18 חודשי מאסר בפועל ופיצוי בסך 10,000 ₪ למתלונן, חרף המלצת שירות המבחן להטיל עליו מאסר בעבודות שירות. במקרה זה על רקע סכסוך משפחות הגיעו הנאשם ואחיו אל ביתו של המתלונן, בעוד הנאשם מצויד במפתח שבדי. בשלב מסוים החלו חילופי דברים בין הנאשם לבין המתלונן, והנאשם הכה את המתלונן בפניו באמצעות המפתח השבדי. כתוצאה מהמעשים נגרמו למתלונן שברים באף, שהצריכו ניתוח. בית המשפט העליון אישר את מתחם העונש ההולם שהקבע בבית המשפט המחוזי, הנע בין 18 ל-36 חודשים מאסר בפועל.

ה. בעפ"ג (מחוזי-י) 1050-09-20 מדינת ישראל נ' מלינובסקי (17.11.2020) קיבל בית המשפט המחוזי את ערעור המדינה על קולת העונש שהוטל על נאשם שהורשע בעבירה של חבלה חמורה והעמידו על 24 חודשים, מבלי למצות עמו את הדין. במקרה זה, על רקע מחלוקת בין הנאשם לבין המתלונן, הגיע הנאשם לבית המתלונן וכאשר האחרון יצא מביתו, הכה אותו הנאשם מספר פעמים באמצעות אגרופים לגוף וללסת עד שזו נשברה, באופן שהצריך התערבות ניתוחית. בית המשפט המחוזי קבע כי בנסיבות המקרה מתחם הענישה נע בין 16 ל-32 חודשי מאסר בפועל.

ו. בת"פ (רמ') 17042-04-16 מדינת ישראל נ' פאדל (31.1.2017) הורשע הנאשם על פי הודאתו בעבירות של חבלה חמורה ואיומים, בנסיבות בהן היכה נהג מונית במכת אגרופ לפניו ובהמשך, בעודו שכוב על הרצפה, בעט בו מספר פעמים. כתוצאה מהמעשים נגרמו למתלונן המטומות בפניו ושבר ברגל והוא נזקק לניתוח ולקיבוע. בהמשך, איים בפני שוטרים כי יפגע בנהגים נוספים. הנאשם צירף תיק נוסף שעניינו הפרת תנאי שחרורו ממעצר והחזקת חשוי לשימוש עצמי. לאחר שנקבע מתחם ענישה הנע בין 10 ל-30 חודשי מאסר בפועל בתיק העיקרי ומתחם ענישה הנע בין מאסר מותנה ועד 6 חודשי מאסר בפועל בתיק המצורף, הוטל על הנאשם עונש מאסר כולל בן 15 חודשים כעונש עיקרי.

13. ב"כ הנאשם הפנה מצדו לפסקי הדין הבאים המלמדים לשיטתו על אפשרות לקבוע עונש של מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות בתחתית המתחם:

א. בת"פ (מרכז-לוד) 59923-02-19 מדינת ישראל נ' חביב ואח' (9.3.2021) הורשעו נאשמים 1 ו-2 בהתאם להודאתם בעבירות של חבלה חמורה ותקיפה בנסיבות מחמירות ונאשם 3 הורשע בהתאם להודאתו בעבירה של סיוע לתקיפה בנסיבות מחמירות. באותן נסיבות הותקפו שני מתלוננים על לא עוול בכפם על ידי נאשמים 1 ו-2 ובסיועו של נאשם 3 בדחיפות, אגרופים, מכות ובעיטות חזקות. למתלונן 1 נגרמו כאבים ואילו למתלונן 2 נגרמו שבר בירך ימין וקיצור של רגל ימין ב-2 ס"מ, בעטיו הוא נזקק לקביים. אשר לנאשם 3 הגיעו הצדדים להסכמה כי המאשימה תגביל טיעוניה לעונש מאסר לריצוי בעבודות שירות. בגין מעשיהם של נאשמים 1 ו-2 נקבע מתחם ענישה הנע בין 10 ל-30

חודשי מאסר ואילו בגין מעשיו של נאשם 3 נקבע מתחם ענישה הנע בין צו של"צ ועד 12 חודשי מאסר בפועל. על כל אחד מהנאשמים 1 ו-2 הוטל, בין היתר, עונש מאסר של 10 חודשים לצד פיצוי בסך ₪ 50,000 למתלונן 2, ואילו על נאשם 3 הוטלו חודשיים מאסר לנשיאה בעבודות שירות.

ב. בת"פ (מחוזי ב"ש) 2045-11-15 מדינת ישראל נ' אטיאס (7.9.2017) הורשע הנאשם בביצוע עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, שביטויה בכך שבמהלך תגרה בין הנאשם לבין המתלונן, נטל הנאשם אבן משתלבת, השליכה על פניו של המתלונן, באופן שגרם לו לשברים בעצמות ארובת העין ובעצמות האף שהצריכו ניתוח ואשפוז. לאחר שנקבע שמדובר באירוע של אלימות הדדית ולא מתוכננת, "בנסיבות שקרובות לסייג של הגנה עצמית" ובהינתן ש"הנאשם חש מאוים מפלטת פלסטיק וברזל שהמתלונן החזיק בידיו", נקבע מתחם ענישה הנע בין 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין 20 חודשי מאסר בפועל. נוסף על כך, בשל הליך שיקומי שהוגדר כ"וצא דופן" חרג בית המשפט ממתחם הענישה והשית על הנאשם 4 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות כעונש עיקרי, לצד רכיבים נלווים ובהם פיצוי בסך ₪ 36,000. הנה כי כן, נסיבות המקרה ייחודיות ושונות כרחוק מזרח ממערב מנסיבות המקרה שלפנינו, ועל כן אין ללמוד ממנו גזרה שווה.

ג. בת"פ (מחוזי חי') 5925-06-18 מדינת ישראל נ' טראבלסי (5.5.2019) הורשע הנאשם בעבירה שעניינה חבלה בנסיבות מחמירות. הנאשם הכה את המתלונן במהלך ויכוח באמצעות אגרופו, ובהמשך דקר אותו 3 דקירות בגבו באמצעות מברג שהוציא מכיסו. כתוצאה מהמתואר נגרמו למתלונן 3 פצעי דקירה בחלק האחורי של בית החזה, שבר בצלע וחבלה קלה בסרעפת. בנסיבות המקרה נקבע מתחם ענישה הנע בין 20-36 חודשי מאסר בפועל ועל הנאשם הוטלו, תוך חריגה מהמתחם, 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות כעונש עיקרי, בשים לב לתהליך הטיפול המשמעותי שעבר ולסיכויי שיקומו הטובים. יש לציין כי באותו מקרה הודה הנאשם בעובדות כתב האישום, אולם טען שעובר למתואר בו תקף אותו המתלונן במכת אגרופ, טענה שלגביה נשמעו ראיות ונדחתה. מקרה זה חמור מענייננו בהינתן השימוש במברג ומיקומן של הדקירות, כאשר מנגד עונשו של הנאשם ניתן בחריגה ממתחם העונש ההולם שנקבע מטעמי שיקום, שאינם מתקיימים בענייננו.

ד. בת"פ (שלום ת"א) 12357-08-16 מדינת ישראל נ' פיצחדזה (23.6.2019) נקבע מתחם ענישה הנע בין 6 חודשי מאסר לבין 18 חודשי מאסר בפועל; בת"פ (שלום חי') 6613-08-19 מדינת ישראל נ' מלה (27.2.2022) נקבע מתחם ענישה הנע בין 2 חודשי מאסר לבין 12 חודשים; בת"פ (ק"ג) 34053-08-18 מדינת ישראל נ' טל (7.6.2021) נקבע מתחם ענישה הנע בין מספר חודשי מאסר שניתן לרצותם בעבודות שירות לבין 18 חודשי מאסר בפועל - כולם במקרים בהם רף האלימות היה נמוך מזה שננקט בענייננו ובנזקים חמורים פחות, זאת מבלי להקל ראש.

14. דוגמא נוספת למדיניות הענישה ניתן למצוא ברע"פ 2298/20 עזרא נ' מדינת ישראל (5.4.2020), במסגרתו נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם אשר הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירה של גרימת חבלה חמורה. נסיבות המקרה מלמדות שהנאשם התקרב למתלונן בצורה מאיימת אגב ויכוח, כאשר המתלונן הרים את ידו באופן מתגונן. הנאשם תפס את המתלונן בחולצתו, הפילו ארצה ותקף אותו בבעיטות ובאגרופים. המתלונן סבל משברים בצלעות ומהמטומות בראשו והוא נזקק לטיפול רפואי. בערכאה הדיונית נקבע מתחם עונשי הנע בין 10 ל-30 חודשי מאסר, ועל הנאשם, נעדר עבר פלילי, הושת עונש עיקרי של 10 חודשי מאסר בפועל. ערעור הנאשם על חומרת העונש נדחה.

15. אשר על כן, בשים לב לערכים המוגנים שנפגעו ולמידת הפגיעה בהם, בהינתן נסיבות ביצוע העבירה כפי שפורטו, בכלל זה העובדה שהמתלונן הוא שנגע ראשון בנאשם ומנגד החבלות הקשות שנגרמו למתלונן, ובהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת, אני קובע כי מתחם הענישה ההולם בענייננו נע בין 10 לבין 30 חודשי מאסר.

קביעת עונשו של הנאשם - נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

16. הנאשם כבן 24, רווק ונעדר עבר פלילי. במועד ביצוע העבירה היה הנאשם כבן 21.5. הנאשם כפר באשמה וניהל הליך הוכחות במהלכו טען, בין היתר, כי מעשיו חוסים תחת הסייג של הגנה עצמית, טענה אותה מצאתי לדחות (פסקאות 45-48 להכרעת הדין). אלא שהגנת הנאשם לא התמצתה בטענתו המשפטית. בניגוד לנטען על ידי הסנגור כאילו הנאשם נטל אחריות למעשיו, הרי שהנאשם כפר אף בחלק מעובדות כתב האישום, הכחיש שבעט במתלון מספר בעיטות, נקט בגישה קורבנית, ואף טען לקיומם של מנגנונים חלופיים שיכול וגרמו לפגיעות הקשות במתלון. גישתו של הנאשם לא השתנתה גם לאחר שניתנה הכרעת הדין, והוא ממשיך וטוען שפעל מתוך הגנה עצמית. ודוק, זכותו של הנאשם לטעון לחפותו ולנסות להוכיח את צדקתו, ואולם מקום שהורשע בביצוע עבירה, הוא אינו זכאי להקלה לה זכאים נאשמים שנטלו אחריות למעשיהם. יתרה מכך, פרק הזמן של כשנתיים וחצי שחלף ממועד ביצוע העבירה, שנבע מניהול הליך הוכחות ארוך, בו נטענו טענות הגנה רבות ומגוונות, לא נוצל על ידי הנאשם לצורך שילובו בהליך טיפולי כלשהו. נוסף על כך יש לדחות מכול וכול את טענת הסנגור שלפיה לא עלו במעשי הנאשם "היבטים של כעסים, רתיחה, או אדם שלוח רסן שפעל מכוח זה", או שהנאשם "ניסה להימנע מקונפליקט", או שהוא סובל מבעיה של "שליטה בכעסים", שכן במשפט הוכח היפוכו של דבר.

שילוב הנסיבות, ובפרט אי השתלבותו של הנאשם בהליך שיקומי עד כה והעדר קבלת אחריות מצדו, הביאוני לכלל מסקנה שאין כל תועלת בהפניית הנאשם לשירות המבחן, ועל נסיבותיו האישיות למדתי מטיעוני בא כוחו, מעדויות שני עדי האופי ומהמסמכים השונים שהוגשו. מאותם טעמים ובשים לב לחומרת המעשים ולהשלכות הקשות של הטלת עונש שאינו כולל רכיב של מאסר על שיקולי ההרתעה, מצאתי שלא להפנות את הנאשם לממונה על עבודות השירות, בפרט כאשר לעונש מאסר בעבודות שירות ישנם היבטים שיקומיים שאינם מתקיימים בעניינו. כפי שנקבע לא אחת, "ריצוי מאסר בדרך של עבודות שירות הוא פריווילגיה, אשר בבסיסה עומדת תכלית שיקומית, וקיומה מותנה בעמידה בציפיות הנלוות לביצוע עבודות שירות" [רע"פ 5959/20 באדוסי נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (3.9.2020)]. תנאים אלו אינם מתקיימים בעניינו.

17. לזכות הנאשם זקפתי את העובדה שפנה מיוזמתו למשטרה יום לאחר האירוע וקשר עצמו למעשים. לא ניתן לדעת אם לולא פעל הנאשם כפי שפעל הייתה משטרת ישראל מגיעה למבצע העבירה, בהינתן שהנאשם פנה למשטרה בסמוך לאחר האירוע, כאשר טרם החלו להתבצע פעולות חקירה כלשהן, ועל כן אניח לטובת הנאשם שכך הם פני הדברים. מצד שני, לא ניתן להתעלם מהתחושה הקשה שעלתה במהלך המשפט, שלפיה יתכן שמטרת הפניה של הנאשם למשטרה הייתה מסירת גרסה הנוחה לו בטרם יימסרו גרסאות נוספות, ובראשן גרסת המתלון, שכאמור היה מאושפז במועד זה בבית החולים. הנאשם מסר כי הוא חש צער וחרטה על הנזקים שנגרמו למתלון, אולם התרשמתי שהדברים נאמרו מן השפה אל החוץ, כאשר לא עלתה מהם כל אמפתיה כלפיו. בהקשר זה אף לא ניתן להתעלם מהעובדה שבמהלך המשפט התכחשה ההגנה לעובדה שהנאשם הוא שגרם לנאשם את החבלות הקשות. עוד נתתי דעתי לתנאים המגבילים בהם שהה הנאשם לאורך תקופה ארוכה, לשירותו הצבאי, לעובדה שהוא בעל משפחה וחברים המהווים עבורו סביבה תומכת, גילו הצעיר במועד ביצוע העבירה, עברו הפלילי הנקי והעובדה כי מאז ביצוע העבירה לא היה מעורב בביצוע עבירות נוספות. כן נתתי דעתי לעובדה שלראשונה בחייו עתיד הנאשם לרצות עונש מאסר, שהשפעתו עליו עלולה להיות קשה.

מאחר שמדובר בנאשם שלא נטל אחריות על מעשיו, ראוי היה למקם את עונשו בחלק המרכזי של המתחם העונשי. חרף האמור, נוכח הנסיבות לקולא, לרבות חלוף הזמן ממועד ביצוע העבירה (ראו: עניין מהדי), ובשים לב לעמדת

המאשימה שעתרה מסיבה שאינה ברורה למקם את עונשו בתחתית המתחם, מצאתי שניתן להסתפק בהטלת עונש מאסר המצוי בחלק זה של המתחם. בנסיבות העניין ברי שאין מקום לחרוג ממתחם הענישה מטעמי שיקום, שכאמור אינם בנמצא. למען הסר ספק אציין שהשיקולים השונים שפורטו לעיל העומדים לזכות הנאשם אינם מספיקים לצורך חריגה מהמתחם העונשי, ומכול מקום, כזכור, שיקול השיקום הוא שיקול אחד מבין מגוון שיקולים שיש לקחתם בחשבון ובהם שיקולי הגמול, ההרתעה וההלימה.

18. אחד המסרים שהועברו בטיעוני ההגנה לעונש הוא שהנאשם כבר שילם מחיר על מעשיו שכן חייו "נעצרו", לרבות שירותו הצבאי שהופסק. ואולם, חשוב לזכור שגם חייו של המתלונן נעצרו. הנאשם הגיש, כאמור, מכתב לפיו לא יוכל להמשיך לעבוד בעסק בו הוא מועסק, אולם מנגד גם שגרת חייו של המתלונן נהרסה באחת, עבודתו מזה כ-9 שנים כ----- נגדעה, וספק רב אם יוכל להמשיך ולעבוד בתחום זה בעתיד, בהינתן שהוא אינו יכול לעבוד בחוץ או בעבודה המתבצעת בגובה רב. למעשה מאז האירוע ועד היום לא חזר המתלונן למעגל העבודה (עמ' 18-19 לפרוטוקול מיום 22.6.2021). בנקודה זו אציין שבהתחשב במסמכים הרפואיים והאחרים שהוגשו (ת/1 - ת/3), ובדברי המתלונן במהלך עדותו על אודות השפעתן הקשה של החבלות שנגרמו לו על המשך חייו, לא ברורה טרוניית ב"כ הנאשם בנוגע להעדרו של תסקיר נפגע עבירה.

19. גם את עתירת ההגנה להימנע מהטלת פיצוי מצאתי לדחות, בהיותה מנוגדת להוראות החוק והפסיקה, ובהינתן תכליתו השונה של פיצוי המוטל במסגרת ההליך הפלילי לעומת הפיצוי המוטל במסגרת ההליך האזרחי. על התכליות השונות עמד השופט א' מצא בע"פ 3818 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (14.11.2001):

"תכלית הפיצוי הפלילי שונה מתכליתו של הפיצוי האזרחי. לא בכדי קובע סעיף 77(א) תקרת פיצוי לכל עבירה... הנמוכה בהרבה מן הסכומים שניתן לתבוע ולפסוק בשל מעשים כאלה בהליכים אזרחיים. אמנם סעיף 77(ב) מורה כי "קביעת הפיצויים לפי סעיף זה תהא לפי ערך הנזק או הסבל שנגרמו...", אולם כאשר מדובר בעבירות חמורות, ברור כי ערך הנזק והסבל הטיפוסיים גבוה בהרבה מתקרת הפיצוי הקבועה בסעיף 77(א). בכך איזן המחוקק בין רצונו להעניק לקורבן פיצוי כלשהו בגדר ההליך המתנהל על-ידי המדינה, כמעין הכרה חברתית בסבלו, לבין רצונו להימנע מהפיכת המשפט הפלילי למשפט אזרחי, על כל המשתמע מכך מבחינת ניהול ההליך ושמירת זכויותיהם הדיוניות של הצדדים."

בהתחשב בנזקים הכבדים שנגרמו למתלונן מצאתי להטיל על הנאשם פיצוי משמעותי.

20. אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 10 חודשי מאסר בפועל בניכוי הימים בהם היה הנאשם נתון במעצר בין התאריכים 12.10.2019 - 17.10.2019. הנאשם יתייצב לריצוי עונש המאסר בפועל במתקן כליאה "הדרים", או בכל מקום עליו יורה שב"ס, ביום 16.6.2022 עד השעה 08:30 כשברשותו תעודת זהות ועותק מגזר הדין. מובהרת לנאשם האפשרות לתאם את כניסתו למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים 08-9787377, 08-9787336; פקס 08-9193314; דואר אלקטרוני MaasarN@ips.gov.il.

ב. מאסר למשך 8 חודשים, אותו לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך תקופה של 3 שנים מיום שחרורו ממאסר על עבירת אלימות מסוג פשע.

ג. מאסר למשך 4 חודשים, אותו לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך תקופה של 3 שנים מיום שחרורו ממאסר על עבירת אלימות מסוג עוון.

ד. פיצוי בסך 50,000 ₪ למתלונן (ע"ת 5 בכתב האישום המתוקן). הפיצוי ישולם עד ליום 10.7.2022 והוא יועבר למתלונן בהתאם לפרטים שיועברו למזכירות בית המשפט על ידי המאשימה בתוך 7 ימים מהיום.

הפיצוי יועבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, וניתן יהיה לשלמו בתוך 3 ימים מיום מתן גזר הדין באחת הדרכים המפורטות באתר המרכז.

21. ניתן צו כללי למוצגים.

22. הפקדות שהופקדו במסגרת תיק זה או במסגרת אחד מתיקי המעצר הקשורים אליו, ישמשו להבטחת התייצבות הנאשם למאסר ועם תחילת ריצוי עונש המאסר יושבו לידי, כפוף לכל מניעה חוקית אחרת.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז בתוך 45 יום.

ניתן היום, ל' ניסן תשפ"ב, 01 מאי 2022, במעמד הצדדים.